

יומו מלחמה

הצומת שהוקף בכוחות האויב, הפגיעה הקטלנית במפקד הטנק ואפילו הקפה ששתה בזמן שהפגזים נופלים מסביב - עדיין מקננים בראשו של יוסי שם טוב, ששימש במלחמת יום הכיפורים כלוחם שריון בגזרה הסורית • את הזיכרונות הוא תיעד ביומן מיוחד, שנחשף כעת לראשונה

יוסי שם טוב

יום שישי, 5.10.73 – יום לפני תחילת המלחמה

בכית הספר לשריון (ביסל"ש) העסק מתחיל בצורה שגר' תית ואנו מתרגלים לתנאי הצבא. אנחנו מצוותים לפלוגות כוננות. אני משמש סת"פ (סמל תורן פלוגתי) של קורס מדריכים באותו היום, ומכיוון שגם את חניכי קורס מדריכים מצוותים, אני מתרוצץ ומתכונן – אני רואג להחליף כונננות, להשיג תחמושת לעוין, לארגן ציוד וכו'. באופן כללי אני מתייחס לעניין כאל זי' בול ומטביח להנכים שבתוך שעתיים העסק ייגמר. בסופו של דבר טעיתי. הפלוגה שלי מוטסת צפונה ומקבלת עוד באותו יום טנקים בימ"ח. מוזורים ומחמשים עד מאוחר בלילה. הצוות שלי נקרא נא' והוא כולל שני מדריכי תותחנים ומפקד הטנק, צוער בשם שמי.

יום שבת, 6.10.73

נוסעים לגולן עם מובילים. אחרי שהורדתי את הטנק, התחלתי להסוות אותו אבל רגע אחר כך צוללים אלינו מטוסי מיג. אני ואפי רים משתלטים על מקלע נ"מ ומחכים לצלילה נוספת. תירוש מאבד את המשקפיים ונקלע לתוך נחיל צרעות – הוא התחיל את המלחמה ברגל שמאל.

לאחר התארגנות הפוזה אנחנו מקבלים לפלוגה מ"פ בשם רו (משה רו רוונצווייג). הגרוד נקרא 71, המג"ד הוא רטס והסגמ"ד הוא ויילר. פלוגה אחת נשארה במקום לנהל אש עם הסורים ואנחנו נשלחנו לסתום פריצה של הסורים בצפון. איך שהתחלנו לנוע נופל לירינו סקייחוק ורופק את המורל. אני עדיין חושב שזאת חזירה קטנה שתי' גמר היום או מחר ותהיה בסך הכל חוויה.

הגענו למקום ויצרנו עם הסורים מגע. התותחן שלי הספיק להשי' מיי' טנק בתוך שלוש דקות מתחילת הקרב. בעת הירידה מהעמדות נשבר לי הגלגל המניע והטנק מושבת. מול מחורבן. מפקד הטנק והי' תותחן מקטריים כל הזמן שנרפקה להם המלחמה. לא באים לתקן את הטנק ואנחנו לא מקבלים תשובה. אחר כך הבנתי שכולם היו עסוקים עד מעל הראש.

לפתע יורדת עלינו ארטילריה כבדה. הטנק עומד כ־20 מטר מצוי' מת חשוב, שמטווח בעוצמה. המט"ק מחליט לעזוב את הטנק. לוקחים נשק אישי ומקלע יורודים לוואדי. בתוך זמן קצר הבנו שזוהי טעות כי הטנק הוא המקום הכטוח ביותר. חזרנו לטנק והמשכנו להתקשר ולהאזין לקרבות בקשר תוך ניסיון להתעלם מהפגזים הנופלים מט' רים ספורים מאיתנו.

יום ראשון, 8.10 – 7.10.73

עם השעות הפכתי אדיש לארטילריה. הוצאתי סיר ובישלת'י קפה

– הטעים ביותר ששתיתי בחיי.
בצהריים מגיע עמיר עם טנק ומחליץ אותנו דרומה לצומת ווסט, שם נמצא גם כנרד, שהטנק שלו נפגע והשהיזרוד בו הלך. תירוש, שהטנק שלו התהפך ונשרף אחרי שנשטו אותו גם צוותים אחרים שהטנקים שלהם נפגעו, נמצאים במקום גם כן. אין מה לעשות חוץ מלשמוע חרשות פעם בשעה בסרנויסוסטר שלי.

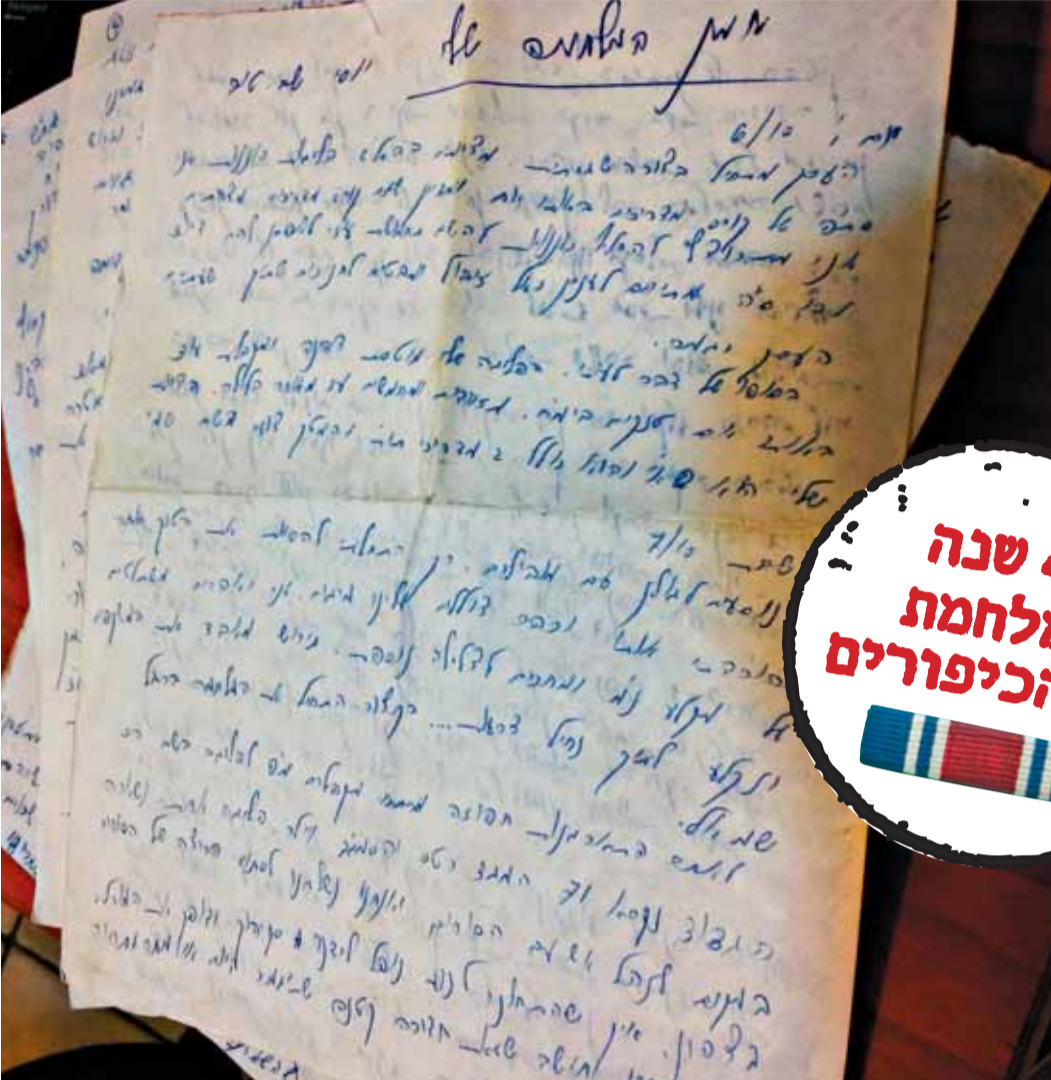
בלילה מעירים אותי ולוקחים אותי לגרוד שחנה בצפון כרדי שאוכל לנסוע לחליץ את הטנק. שכחת'י את הסרנויסוסטר בטנק שישנתי בו ואחר כך אכלתי את הלב על זה.

הגעתי לגרוד בלילה ויצאתי יחד עם תירוש, עמיר ותוליה טכנית לכיוון הטנק התקוע. פגשתי בגרוד את ויילר. הוא התלהב לראות אותי ואת תירוש. "נלחמים בערבים, מה שם טוב?" הוא אמר, ונשמע די גאה בהודמנות שניתנה לו להילחם. זאת היתה הפעם האחרונה שראיתי אותו.

שם טוב (מימין) במהלך המלחמה, אחרי הפריצה למובלעת הסורית

מיד כשהתחלנו לנוע ארטילריה מדויקת פגעה בכביש שבו נסע' נו – ממש כמה מטרים לפני אחרי הנגמ"ש – וכן בתניון של הגרוד. כלים נפגעים ומרווחים גם על חיילים פצועים. מה שמפלייא אותי תמיד זה קור הרוח והשלווה של המג"ד. בקול שקט ובטוח הוא מחלק הוראות בקשר, מסדר את הפלוגות, נע קדימה מהחניון ובמהירות מפנה את הנפגעים.

יומנו של יוסי שם טוב כפי שתועד בימי מלחמת יום הכיפורים

אנחנו ממשיכים קדימה למרד הארטילריה. אז התברר לי שלא רק שעמיר וכה לאומץ לב נדיר לייצר הרפתקנות שטבוע לו עמוק ברם, יש לו גם מול פנטסטי. הוא קורא לעצמו בן האלמוות. ועובדה אחת אי' אפשר להכחי'ש – בכל טנק שזמנו הוא ירד, המפקד שהחליף אותו נפגע בתוך חצי שעה.

תוך כדי תנועה אנחנו נקלעים לטור של חי"ר שמודיע לנו כי הסורים נחתו באזור במטוקיהם. כנראה חוליית קומנדו. כלית ברירה אנחנו מסטפרים אל הטור ויוצאים לסרוק את האזור. תוך כדי תנו' עה למדתי לתפעל את המאג' ושמתי קצת התמושת למקרה שניתקל באויב.

יום שני, 8.10.73

בשש בבוקר גמרנו את העבודה והתקפלנו בחזרה כשעמיר נוסע בנגמ"ש ואני ותירוש בטנק. הגענו לאזור הגרוד בדיוק באמצע הר' עשה – הפגזים נפלו על הכביש ומכיוון שה"היגיון" אומר שבמקום שנפלה פצצה אחת לא תיפול עוד אחת, נסענו קדימה – אלא שדווי' קא כשנסענו על גשר, הטנק החליק ונפל לוואדי. שמענו בקשר שיש טנקי אויב בחורשה שממול ומהר מאוד הגענו למסקנה שאם הטנק נשאר תקוע, הוא יהפוך למטרה מצוינת. החלטנו להתרחק מהטנק, אך בעוד אני פותח את המרפים, נפל פגז מטרים ספורים לפני הטנק, וערימה של חול ואבנים נפלה עליי.

החלטתי לנסות להיחלץ בכוחות עצמי. לחצתי את דוושת הגז עד הסוף ומשכתי את ההגה. הטנק נחליץ וירד לתוך הוואדי. התקרמתי במהירות לאורך הוואדי ונצמרתי לדפנותיו.

חזרנו לבוקעתה ושם הסתברר לנו שהמסכים של גלגלי המתח נשפכו והציזרוד החשמלי הלך. תפסנו שם חוליה טכנית והם תיקנו לנו את הטנק.

בערב הצטרפנו לגרוד שלחם במקום, שנודע לאחר מכן בשם "גיא ההריגה". תפקידנו היה לחפות מהאגף. מכיוון שבטנק לא היו לנו תותחן וטען קשר, שימשתי כנהג וכטען, בעוד עמיר שימש כמפקד וכתותחן. כעבור כמה שעות, כשהרכס ממול היה מכוסה בטנקים סו' ריים בויערים, החליף המ"מ מאיר גליקמן את עמיר על הטנק, לאחר שלאחרון נגמרה התמושת. מאיר היה חבר שלי עוד מהמקצועות ומהצמ"פ.

לפתע ירדה עלינו ארטילריה כבדה ביותר. אחד הפגזים נפל ליד הטנק. גליקמן נפגע ונהרג במקום. ירדנו לעמדת המתנה וקראנו לעמיר. התותחן הראה שגליקמן עדיין נושם. עמיר הגיע והחליט שזה אבוד – הוא הורה להעבי'ר תחמושת מהטנק שלי לשני הטנקים האחרים של המחלקה, ושלה אותי עם פינק, ששימש טען קשר, לפ'

"חשבתי שזו תהיה חזירה קצרה שתתברר כחוויה". שם טוב // צילום: אלי דסה

"הגעתי לגדוד בלילה ויצאתי יחד עם תירוש, עם עמיר ועם חוליה טכנית לכיוון הטנק התקוע. פגשתי בגדוד את ויילר. הוא התלהב לראות אותי ואת תירוש". נלחמים בערבים, מה שם טוב?" הוא אמר, ונשמע די גאה בהזדמנות שניתנה לו להילחם. זאת היתה הפעם האחרונה שראיתי אותו"

נות את מאיר לבוקעתה.

טעינו בדרך בגלל החשכה. לא רצינו לחזור על עקבותינו בגלל ההפגזה הכבדה שנפלה מאחורינו, ולכן המשכנו כל הזמן מערבה כשאנחנו "חורשים" בכרמים, במטעי תאנים וכו'. בבוקר הגענו אי' כשהו לבוקעתה.

יום שלישי, 9.10.73

המצב בחזית היה גרוע. הסורים חדרו עמוק עם כמות עצומה של טנקים, וכוחותינו היו מודוללים ביותר. בגרוד שלי נפגעו כל המ"פ, והסמג"ד ויילר נהרג. נשארו לכל היותר 10 טנקים כשירים כגרוד, ואלה החויקו גזרה ארוכה מול מאות טנקי אויב כשהם ללא תחמושת,

הם עמדו מולנו למטה, חשופים לגמרי, וממש ירינו עליהם מטווח.

אצלנו מערכת הכינון לא היתה מאופסת כך שלטווח רחוק לא יכולנו לפגוע בתותח, ולכן רוב העבודה שעשינו זה לתת תיקוני אש לטנקים שירו לידנו ולהפגין נוכחות מול הסורים – גם זה היה הרבה, כי מספר הכלים שלנו לעומת הסורים היה אפסי.

תוך כדי הקרב נפגע רו. למעשה הגרוד חרל מלהתקיים מכיוון שלא נשאר אף מ"פ. פלנט, אחד המ"פים מהגרוד שלי בצמ"פ, סיפח את הכלים שלנו לפלוגה שלו. הוא מ"פ מצויץ, פייטר רציני, והטוב ביותר בגרוד. הוא גם אבא שרואג טוב להיילים שלו. הרגשנו שאנח' נו שייכים למישהו שרואג לנו. באותו יום נשברה ההתקפה הסורית ואחרי תקופה ארוכה אפשר היה לנוח, לישון ולאכול. אני חושב שב' אותו לילה אם פיל היה דורך עליי, לא הייתי מתעורר.

יום רביעי, 10.10.73

עם בוקר נשלחה המחלקה שלנו כמה ק"מ מערבה, כדי שנוכל לטפל בכלים. יכולתי לצאת החוצה מהטנק, להרגיש ולראות את השמש ולנשום אוויר צח. התברר שתאי היוורד שלי היו מנוקבים מר' ססים וכך גם קופסאות השימורים שבתוכם. עד מהרה התגלגלו ביי' נינו בדיחות בנוסח "טיל קרקע חומס", "תירס בטעם קטיושה" וכו'. הייתי מבסוט מהצוות שלי. היתה מעין תחושה משפחתית בצוות.

יום שישי, 12.10.73

עם בוקר התקלנו והתחלנו לנוע צפונה. התברר שאנחנו עומדים להרוד לסוריה והפלוגה שלי מהווה את כוח החוד. הטנק שלי היה הרביעי בטור. לפנינו נסעו המג"ד, המ"פ והמ"מ, ואנחנו היינו ו'א'. התמקמנו על גבעת תל אל-אחמר והתותחן שלי התחיל את הקרב בהשמרת הטנק הראשון. לאחר ניהול אש קצר התברר לנו שאנחנו בתוך שרה מוקשים. נחלצנו לאחור בוהירות ויחד עם כל הפלוגה חדרנו פנימה דרך ואדי עמוק שנע בתוך חורשה צפופה. היתה זאת דרך תחתיתם מסמרת שיער.

היה צורך לפלס דרך תוך דריסת עצים ונסענו גם על צוקי בזלת משוננים. בדרך נתקעו כמה טנקים והם הפכו עד מהרה לתחנות איסוף שבויים. כשראיתי את הסורים מקרוב גיליתי שבצעם הם די פחדים מהמלחמה, ואפילו נראו לי די ילדותיים. היו שם כמה ממש צוציקים.

עלינו על הכביש והתחלנו לנוע במהירות כשאנחנו מתעסקים עם הנ"טים ועם עמדות החי"ר. היינו כל כך קרובים אליהם עד שירינו בהם בעוים וברימונים. לא היה זמן לקחת שבויים – השארנו אותם לחי"ר שלנו, שנע אחרינו.

מפתח שמות:

סרן רו – משה רו רוונצוויג ז"ל, מפקד פלוגה בגרוד 71. נהרג ב־9 באוקטובר 1973 בקרבות הבלימה ברמת הגולן.

המגז"ד רטס – סגן אלוף משולם רטס ז"ל, מפקד קורס מ"פים בביסל"ש. מג"ד 71 שנהרג באזור הר הרמונית ב־9 באוקטובר.

המבוגז"ד ויילר – רס"ן גדעון ויילר ז"ל. מפקד מרור בביסל"ש. נהרג ב־9 באוקטובר באזור בוקעתה.

תירוש – סמ"ד אהוד תירוש. מרד"ך מקצועות טנקים בביסל"ש.

שירונג בגרוד 71 בקרבות הגולן. כיום איש הייטק.

כנרד – סמ"ר אריק כנרד. מרד"ך מקצועות טנקים בביסל"ש. שריי' נו בגרוד 71 בקרבות הגולן, כיום עיתונאי.

עמיר – סג"מ עמיר נאור. מפקד מגמת נח"ל וחילי הסדר בביסל"ש.

פלנט – סרן אמי פלנט (אברהם כוכב). מפקד פלוגה בגרוד 71. קיבל את עיטור העוז על חלקו בקרב בעמק הבכא. לימים קצין שריון ראשי. ☹

<div></div>	<div>בחזרה לקרבות / אריק בנדר</div>
בימים שלאחר מכן הפסיק הגרוד להתקיים במסגרתו. כש' רבו האבדות, גם המסגרות הפלוגתיות קרסו והטנקים שנותרו סיפחו למעשה לגרוד 77 של חטיבה 7. בסיום המלחמה היינו חלק מחטיבה 188 הסורד על צרור דפים את רשמי הקרב הטריים. והושרדה כמעט כליל.	
יוסי שם טוב, כיום ר"ד מומחה לאף־אוזן־גרון ולפלסטיקה, היה תמיד מצוי'ר בפנקס ובעט. בכל הפוגה הוא התיישב על הצריח ותיעד על צרור דפים את רשמי הקרב הטריים.	
40 שנה שכבו הדפים המצויבים באלבום. רק לאחרונה, לרגל פתיחת קבוצה של ותיקי גרוד 71 בפייסבוק, הוא עלעל באלבום ונלחמנו בין היתר בקרב האכזרי בעמק הבכא ובתל חרמונית, לצדו של אביגדור קהלני. רבים מחברינו נפלו בקרב.	
השתפנו בקרבות הבלימה מול דיוויזייה 62 של הצבא הסורי ונלחמנו בין היתר בקרב האכזרי בעמק הבכא ובתל חרמונית, לצדו של אביגדור קהלני. רבים מחברינו נפלו בקרב.	

^[1] יוסי שם טוב, כיום ר"ד מומחה לאף־אוזן־גרון ולפלסטיקה, היה תמיד מצוי'ר בפנקס ובעט

^[2] יוסי שם טוב, כיום ר"ד מומחה לאף־אוזן־גרון ולפלסטיקה, היה תמיד מצוי'ר בפנקס ובעט